

JOŽE CURK, OSEMDESETLETNIK

Letos je svoj visoki jubilej, osemdesetletnico, proslavljal eden najvidnejših sodobnih slovenskih konservatorjev in umetnostnih zgodovinarjev, Jože Curk. Sodil je v tisto generacijo mladih intelektualcev, ki se je že v prvih povojnih letih v vse prej kot rožnatih razmerah spoprijela s problematiko naše umetnostne dediščine in predvsem tudi z njenim reševanjem. Vojna leta so pač tudi na naših spomenikih pustila svoje sledi, strokovne naloge in izzivi pa so na dela željne strokovnjake čakale na vsakem koraku. Mladega Jožeta Curka, Vipavca po rodu in od leta 1930 dalje naturaliziranega Mariborčana, ki je leta 1951 diplomiral pri nestorju slovenske umetnostne zgodovine prof. Francetu Steletu, je tako zanesla službena pot v njegovo novo ožjo domovino, na Štajersko, v tisto slovensko pokrajino, ki je bila v primerjavi z nekdanjo Kranjsko dosti slabše strokovno pregledana in raziskana. Službo je najprej nastopil v ptujskem Mestnem muzeju ter nato v Pokrajinskem muzeju Maribor in v tamkajšnji Umetnostni galeriji, nakar ga je, nemirnega samotarja, življenjska pot zanesla v Celje. Tu je prevzel referat za spomeniško varstvo pri takratnem Okrajnem ljudskem odboru, kjer je opravljal naloge konservatorja.

Že kmalu po nastopu službe je ugotovil, da brez razvida nad obstoječim fondom spomenikov in njihove opreme svojega dela ne bo mogel zadovoljivo opravljati. Tako ne preseneča, da je pričel že précej

na začetku svoje strokovne dejavnosti na nešteti terenskih poteh, po največ kar peš, zbirati podatke za svoje odmevno Topografsko gradivo z opisi sakralnih spomenikov na območju takratnih občin Celje, Laško, Mozirje, Slovenske Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Velenje in Žalec, ki je nato izšlo v devetih šapirografiranih zvezkih pri leta 1962 na novo ustanovljenem Zavodu za spomeniško varstvo Celje. Takratne razmere niso omogočale prave knjižne izdaje tega temeljnega dela, zato zvezki žal niso bili opremljeni ne s fotografijami spomenikov ne z njihovimi načrti in drugo slikovno dokumentacijo, vendar so kljub temu ostali vse do danes temeljni vir za preučevanje umetnostne problematike tega dela Slovenije.

Življenjske okoliščine so potlej Curka zanesla tudi še drugam. Po odhodu iz Celja je najprej deloval kot konservator in pozneje ravnatelj na mariborskem Zavodu za spomeniško varstvo, v letih 1965–1970 je bil svetovalec za muzeje, galerije, arhive in spomeniško varstvo na takratnem za kulturo pristojnem ministrstvu v Ljubljani, v letih 1970–1974 ga srečamo na mestu ravnatelja Pokrajinskega muzeja Ptuj in nato do upokojitve leta 1986 kot ravnatelja in nato arhivskega svetovalca Pokrajinskega arhiva Maribor. Ves ta čas pa se še daleč ni posvečal zgolj svojim strokovnim nalogam. Že takoj po odhodu iz Celja je nadaljeval s svojo topografijo in tako so, prav tako v šapirografirani obliki, izšli še zvezki, ki so obravnavali sakralne spomenike na območju občin Ljutomer, Radgona in Ormož, s prispevki s področja historične arhitekture in zlasti urbanizma pa je sodeloval v vrsti pomembnih časopisov in zbornikov.

Čurkove strokovne prispevke najdemo sprva predvsem v Celjskem zborniku, pozneje je postal eden najvidnejših sodelavcev Kronicke in zlasti Časopisa za zgodovino in narodopisje. Tu je poleg samostojnih znanstvenih razprav sistematično objavljaj kritične recenzije najrazličnejših del, ki so kakorkoli zadevala umetnostno preteklost slovenske Štajerske. Ob tem so poleg poglobljenih monografij o Ptujju, Mariboru ipd. ter študij, objavljenih v občasnih publikacijah in lokalnih zbornikih (neredko jih je pripravil skupaj s svojo soprogo Ivo), nastali tudi številni umetnostni vodniki. Med njimi zavzemajo vidno mesto zlasti na pogled sicer skromni, vendar tehtni zveščiči v odmevni zbirki Kulturni in naravni spomeniki Slovenije, kjer nas preseneti široki raz-

pon Curkovega strokovnega zanimanja: Ptuj, Ozemlje slovenjebistriške občine, Ormož in njegova okolica, Ptujski grad, Mestna proštija cerkev v Ptuju, Mariborska stolnica, Mariborsko Pohorje, Dravograd z okolico, Ravne na Koroškem, Lenart v Slovenskih Goricah, Gornja Radgona z okolico, Ljutomer in njegova okolica, Vodnik po ptujski okolici in Vodnik po mariborski okolici. Kdor jih bo le bežno prelistal, bo presečen nad množico povsem na novo zbranih strokovnih podatkov in izvirnih pogledov, ki pogosto predstavljajo pravi izziv za poglobljeno študijsko obravnavo nakazanih problemov.

Kratek očrt bogate Curkove strokovne dejavnosti kajpak ne more prikazati vse večplastnosti jubilarovega dela, prav tako pa ne more nadomestiti potrebe po nadrobnejši bibliografiji njegovega znanstvenega opusa. Ko se zdaj iskreno pridružujemo vsem, ki nazdravljajo jubilarovemu prazniku, vemo, da bi ostal prenekateri list iz umetnostne preteklosti slovenske Štajerske brez njegovega prispevka nepopisan.

Ivan Stopar